
Vergaderjaar 2017–2018

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

G

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 april 2018

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan van de Raad Algemene Zaken van 17 april 2018.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

Hervorming Kiesakte

Bij dit agendapunt liggen de door het Bulgaars Voorzitterschap geformuleerde tekstvoorstellen voor wijziging van de Europese Kiesakte ter besluitvorming voor. Zoals gemeld in de Kamerbrieven van 8 februari jl. en 3 april jl., gaat het om negen voorstellen¹. In deze brieven heeft het kabinet ook laten weten dat het zich kan vinden in het compromisvoorstel. Het gaat om de volgende bepalingen²:

- Artikel 1(1) – toevoeging dat leden van het Europees parlement als vertegenwoordigers van burgers van de Unie worden gekozen.
- *Dit voorstel betreft geen wijziging in materiële zin. In artikel 14, tweede lid, van het EU-verdrag is immers reeds bepaald dat het Europees parlement bestaat uit vertegenwoordigers van de burgers van de Unie. De Kieswet hoeft er niet voor te worden aangepast. Het kabinet onderschrijft het uitgangspunt van dit voorstel.*
- Artikel 3 – introductie van de mogelijkheid om een verplichte kiesdremmel in te voeren voor lidstaten met meer dan 35 zetels in het Europees parlement.
Het kabinet heeft tijdens de onderhandelingen ingezet op een toekomstbestendige formulering van de bepaling. Het kabinet kan deze bepaling steunen omdat de huidige formule materieel gezien alleen Spanje en Duitsland zal treffen en voor Nederland toekomstbestendig is.
- Artikel 3a – een termijn van ten minste drie weken voor het indienen van kandidaturen.
Het kabinet steunt het doel van deze bepaling, namelijk het gelijktrekken van de campagneperiode. Op grond van de Kieswet vindt de kandidaatstelling in Nederland plaats op de 44e dag (iets meer dan 6 weken) voor de stemming. Kieswet hoeft derhalve niet te worden aangepast.
- Artikel 3e (1) – verwijzing naar de mogelijkheid voor lidstaten om een vermelding van de naam of het logo van Europese politieke partijen op stembiljetten toe te staan; en
- Artikel 3e (2) – een nieuwe bepaling die regelt dat de regels betreffende het verzenden van kiezersmateriaal, door overheidsinstanties, naar kiezers bij verkiezingen voor het Europees parlement gelijkwaardig zijn aan die welke gelden voor nationale verkiezingen, onverminderd de middelen waarmee deze materialen worden verzonden en alle mededelingen betreffende de organisatie van de verkiezingen.
Het kabinet kan deze bepalingen steunen. Op dit moment hebben politieke partijen de keuze of zij op het stembiljet vermeld willen hebben aan welke Europese familie in het Europees parlement zij verbonden zijn. Dit blijft ongewijzigd. Het kabinet vindt dit passend in het kader van de autonomie van politieke partijen. In Nederland heeft de overheid geen bemoeienis bij campagnes van politieke partijen. In de kiezersmaterialen (stempassen) die worden verzonden maakt Nederland al geen onderscheid naar het soort verkiezing.
- Artikel 4a – verwijzing naar de mogelijkheid voor lidstaten om onder bepaalde voorwaarden kiezers vooraf, per post, elektronisch of via internet te laten stemmen bij de verkiezingen voor het Europees parlement.

¹ TK 2017–2018, 34 361, nr. 12;

TK 2017–2018, 2018Z05980.

² DP 7328/18.

Het voorstel betreft een kan-bepaling en heeft daarmee geen verbindend karakter. Het kabinet acht het van belang dat elke lidstaat eigen afwegingen kan maken in de wijze waarop de stemmen kunnen worden uitgebracht, mede in het licht van de regelingen bij andere verkiezingen.

- Artikel 9, nieuwe tweede alinea – verplichting voor de lidstaten om te zorgen voor doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties in geval van dubbele stemming; en
- Artikel 9a – stemrecht voor buiten de EU wonende EU-burgers; en
- Artikel 9b – verplichting voor de lidstaten om een contactautoriteit aan te wijzen voor de uitwisseling van gegevens over kiezers en kandidaten en een termijn voor de start van een dergelijke uitwisseling van gegevens.

Het kabinet hecht eraan dat dubbelstemmen wordt voorkomen en dat lidstaten zelf invulling kunnen geven aan desbetreffende sancties. Nederland heeft dubbelstemmen bij de Europese verkiezingen al strafbaar gesteld. Nederland heeft reeds in de Kieswet geregeld dat kiezers in het buitenland kunnen stemmen voor de verkiezing van de leden van het Europees parlement. Bij het uitwisselen van gegevens werkt Nederland in de praktijk al met een vast aanspreekpunt.

Rule of Law Polen

De Europese Commissie zal de Raad informeren over de laatste ontwikkelingen inzake de dialoog met Polen over de rechtsstaat. Nederland vindt het belangrijk dat de Raad regelmatig op de hoogte wordt gehouden, steunt de aanpak van de Commissie en hoopt dat de dialoog tot concrete resultaten gaat leiden.

In algemene zin acht het kabinet de rechtsstaat in de Europese Unie van groot belang. Een goed functionerend openbaar bestuur zorgt voor rechtszekerheid, rechtsgelijkheid en betrouwbaarheid. Het is een bouwsteen voor het vertrouwen van burgers en bedrijven in de overheid en in Europa. Daarmee is het een fundament van de interne markt en de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. Het kabinet zal tegen deze achtergrond, met verwijzing naar de betreffende passage in de kabinetsreactie op het advies van de Adviesraad Internationale Vraagstukken³, zich de komende tijd beraden op hoe invulling gegeven kan worden aan de aangenomen motie Van der Graaf c.s. (TK 2017–2018, 22 112, nr. 2517).

Uitbreidingspakket

Onder AOB zal de Europese Commissie een presentatie geven van de voortgangsrapportages voor de landen van de Westelijke Balkan en Turkije, die op dezelfde dag verschijnen. Uw Kamer zal zoals gebruikelijk een kabinetsappreciatie van de rapportages ontvangen.

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/01/26/kabinetsreactie-op-het-aiv-advies-de-wil-van-het-volk-erosie-van-de-democratische-rechtsstaat-in-europa>